

VMA också i reklamradion

Sedan några år har Räddningsverket en överenskommelse med Sveriges Radio, Sveriges Television och Nordisk Television (TV4) om varnings- och informationssystemet Viktigt meddelande till allmänheten (VMA).

I denna överenskommelse regleras villkoren för när och hur en statlig eller kommunal räddningsledare vid utövande av räddningstjänst kan begära att få ut ett myndighetsmeddelande i radio och TV, inklusive text-TV.

Rättigheten omfattar också myndighet inom befolkningsskydd eller räddningstjänst (Räddningsverket, civilbefälhavare, länsstyrelse, polismyndighet, Kustbevakningen, Luftfartsverket, Sjöfartsverket eller kommunal myndighet).

Den privata lokalradion, som är det officiella namnet på de kommersiella radiostationerna, har efter hand byggts ut och fått allt fler lyssnare. Företrädare för den kommunala räddningstjänsten har efterlyst en central lösning för att kunna använda sig av också dessa privata radioföretag för varning och information.

Nu har denna överenskommelse träffats mellan Räddningsverket, SOS Alarm AB och Radioutgivareföreningen, privatradiostationernas intresseorganisation.

Sändning av myndighetsmeddelande omfattas av föreskrifterna i radiolagen, lokalradiolagen och yttrandefrihetsgrundlagen. Enligt yttrandefrihetsgrundlagen är respektive programutgivare ansvarig för meddelandets form och innehåll.

Överenskommelsen började gälla den 1 oktober 1996. (Bilaga 1)

Det är angeläget att berörda parter gör de förberedelser som krävs för att kunna utnyttja privatradion som en resurs vid räddningstjänst. (Bilaga 2)

Liksom i kontakterna med Sveriges Radio, Sveriges Television och TV4 spelar SOS Alarm en viktig roll också vad gäller de privata radiobolagen. När SOS-Centralen får en begäran från en räddningsledare om att sända ett myndighetsmeddelande vidarebefordras denna begäran till de privatradiostationer, som sänder över det aktuella området.

Kommuner och andra myndigheter kan också ta direktkontakt med de kommersiella radiostationerna, även om lösningen via SOS-Central är att föredra. Under de tider radiostationerna sänder obemannat, särskilt nattetid, kan ett viktigt meddelande inte sändas över dessa stationer.

I bilaga 3 visas en kartskiss över privatradions sändningsområden. En förteckning över samtliga privatradiostationer finns i bilaga 4.

Bakgrund

Statens räddningsverk har sedan tidigare träffat överenskommelser angående varnings- och informationsmeddelanden inom räddningstjänst med programbolagen Sveriges Radio AB och Sveriges Television.

Den privata lokalradions utbyggnad och ökande lyssnarandel gör det angeläget att även dessa radiokanaler effektivt kan medverka till att förmedla varningsinformation till allmänheten i samband med allvarliga olyckshändelser. Målet är att så stor andel av befolkningen som möjligt vid behov skall kunna nås med varning genom radio och television, samt i förekommande fall genom utomhusvarning på särskilda varningsaggregat, i områden som berörs av sådana händelser.

Efter kontakter mellan företrädare för Räddningsverket, kommunal räddningstjänst, SOS Alarm AB samt Radioutgivareföreningen har gemensamma principer utarbetats i enlighet med denna överenskommelse.

Principer

§ 1 Denna överenskommelse gäller för utsändning i privat lokalradio av myndighetsmeddelande för varning av allmänheten inom räddningstjänstens område.

§ 2 Utsändning av myndighetsmeddelande för varning av allmänheten skall ske enligt vad som föreskrivs i radiolag, lokalradiolag och yttrandefrihetsgrundlag. Den av programföretagen förordnade programutgivaren är enligt yttrandefrihetsgrundlagen ansvarig för myndighetsmeddelandets form och innehåll.

§ 3 Utsändning av myndighetsmeddelande i radio för varning av allmänheten skall ske på begäran av statlig eller kommunal räddningsledare vid utövande av räddningstjänst eller av myndighet inom räddningstjänst (räddningsverket, länsstyrelse, polismyndighet, kustbevakningen, luftfartsverket, sjöfartsverket eller kommunal myndighet).

§ 4 Begäran om utsändning av myndighetsmeddelande i radio kan förmedlas av SOS Alarm ABs regionala centraler.

§ 5 Varnings- och informationssystemet Viktigt Meddelande till Allmänheten, VMA, innebär att myndighetsmeddelanden för varseblivning och vägledande information utsänds i radio och television enligt följande:

1. **Varningsmeddelande** utsänds omedelbart på begäran av behörig **räddningsledare eller myndighet** i situationer då omedelbar risk bedöms föreligga för skada på liv eller på egendom eller i miljön. Meddelandet skall, om inget annat anges, upprepas efter 5 - 10 minuter.
2. **Informationsmeddelande** utsänds, dock utan krav på omedelbarhet, på begäran av behörig **räddningsledare eller myndighet** för att förebygga och begränsa skador på människor eller på egendom eller i miljön i andra situationer än som avses i punkt 1. Meddelandet skall, om inget annat anges, upprepas efter 5 - 10 minuter.

3. **Serviceomeddelande** utsänds, utan krav på omedelbarhet, på begäran av behörig **räddningsledare eller myndighet** för att underlätta allmänhetens agerande och räddningstjänstens insatser i andra situationer än som avses i punkt 1.

Räddningstjänstansvarig som begär utsändning av myndighetsmeddelande ansvarar för att uppgifter som lämnas som grund för meddelandet är korrekta och sakliga samt lämnas så snabbt som erfordras med hänsyn till den aktuella situationen.

§ 6 Begäran om utsändning av meddelande med innebörd att överhängande fara eller risk för olyckshändelse inte längre föreligger skall göras av den räddningsledare eller myndighet som ursprungligen begärt sändning inom ramen för varnings- och informationssystemet VMA. Sådant meddelande sänds i lämpliga kanaler och på ett sådant sätt att minsta möjliga störningar uppstår i programverksamheten.

§ 7 Statens räddningsverk ansvarar för att berörda räddningstjänstmyndigheter informeras om denna överenskommelse och de rutiner som kommer att utarbetas med anledning av denna.

§ 7 SOS Alarm AB svarar för att de regionala centralerna informeras om denna överenskommelse och att respektive central tar kontakt med berörda radiostationer för att gemensamt klara ut förutsättningar, lämpliga kontaktvägar och rutiner.

§ 8 Radioutgivareföreningen skall verka för att programbolag och radiostationer informeras om denna överenskommelse och att respektive radiostation tar kontakt med SOS Alarm ABs regionala centraler.

§ 9 Parterna i denna överenskommelse skall gemensamt verka för att underlag och gemensamma rutiner utvecklas under hand för en ändamålsenlig tillämpning av ovan angivna principer. Parterna skall vidare verka för att principerna kan tillämpas i landets samtliga regioner senast 1996-10-01.

Lennart Myhlback,

Generaldirektör, Statens räddningsverk,
Sven-Runo Bergqvist,
Verkställande direktör, SOS Alarm AB
Christer Jungeryd
Ordförande, Radioutgivareföreningen

PLAN FÖR FÖRBEREDELSE OCH RUTINER

Förberedelser

1. Sammanställning totalt och länsvis av berörda radiostationer tas fram med täckningsområden och adresser/telefon/fax.
2. Underlaget avseende berörda radiostationer förmedlas av SOS Alarm AB till respektive regional SOS-Central.
3. Respektive SOS-Central tar kontakt med berörda radiostationer, bestämmer lämpliga kontaktvägar (faxnr, tfnnr, kontaktpersoner) och rutiner för planering och förmedling av VMA-meddelanden.
4. Underlaget insamlas av SOS Alarm huvudkontor, samordnas och distribueras till berörda SOS-Centraler (avser reservförfaranden etc.)
5. Förberedelser inklusive information om systemet genomförs så att rutinerna kan tillämpas i alla regioner fr.o.m. 1996-10-01.

Rutiner

1. När en SOS-Central får en begäran om utsändning av VMA vidabefordras begäran och meddelandet till Sveriges Radios sändningsledning samt till de berörda privata lokalradiostationer vars sändningar täcker det område som meddelandet avser.
2. Förmedlingen av begäran och meddelande bör normalt ske med fax (gruppfax), men kan i särskilt brådskande fall ske över telefon (ev. gruppsamtal). Sker kontakt med fax bör även kontroll med telefonuppringning ske.
3. I de fall tveksamhet kan råda om en lokalradiostation sänder genom lokal/regional eller central sändningsledning genomförs förmedling till både central och lokal/regional nivå.
4. Under de tider som sändningar på privat lokalradio sker obemannat, särskilt under nattetid, kan inte VMA förmedlas över dessa medier.
5. SOS-Centraler och privata lokalradiostationer bör medverka vid de kvartalsvisa test som sker med utomhusvarningssystemet. Myndighetsmeddelande i anslutning till dessa test kan initieras av Räddningsverket och förmedlas via SOS Alarm ABs huvudkontor och de regionala SOS-Centralerna.
6. Rutinerna medger att myndigheter och kommunal räddningstjänst alltid kan begära VMA via regional SOS-Central. Eventuella kommuner som väljer att själva direkt begära myndighetsmeddelande till Sveriges Radio och privata lokalradion har möjligheter att vidta likartade förberedelser som genomförs vid SOS-Centralerna.
7. En årlig uppföljning bör ske av erfarenheter från systemet genom kontakter mellan SOS Alarm AB, Radioutgivareföreningen och Räddningsverket.